POŠTNINA PAVŠALIRANA

Posamezna številka: 1 krono.

„TABOR“ izhaja vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob 18. uri z datumom naslednjega dne ter stane celoletno 180 K, polletno 90 K, četrtletno 45 K, mesečno 15 K. Inserati po dogovoru. Pri večkratni objavi popust.

Naročila se pošljejo „TABORU“, MARIBOR, Jurčičeva ulica štev. 4.

TABOR

Posamezna številka: 1 krono.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 278. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. SHS poštnočekovni račun štev. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: II. Maribor, sreda 18. maja 1921. Številka: 110.

Kulturen škandal.

Maribor, 17. maja.

Mark Twain je napisal nekoč satiro na tannenseeško časopisje: če bi živel danes med nami na Slovenskem, bi napisal lahko cel satiričen roman. Naše male razmere pred vojno so rodile pri nas male duše in te male duše so ustvarile malo politiko in malo časopisje. V letih svetovne vojne smo pač doživeli malo napredka, čas po vojni pa nam ta napredek ni samo zopet odvzel, ampak nas pahnil še dlje nazaj, kakor smo bili poprej.

Časopisje je velesila, a tudi kulturno ogledalo naroda, katerega zastopa. Ce hočemo premeriti in pretehtati kulturo naroda, storimo to najlažje, če premerimo in pretehtamo njegovo časopisje. Naši slovenski avtonomisti in separatisti, naslanjajo svoj avtonomizem in separatizem večinoma na zveneče bahaštvo o naši višji kulturi in o srbskem balkanizmu. V čem se kaže ta višja kultura, tega pa ne povejo, ker sploh ne moreje povedati. Morda v procentih analfabetov? Toda ti procenti ne povedo sami na sebi še prav ničesar. Dokaz za to so nam ravno Italijani, ki veljajo za mnogo bolj kulturne nego mi, čeprav imajo neprimerno več analfabetov. Ce bi se pa sklicevali na naše časopisje, potem bi pač ostali daleč zadaj.

Pri kulturnih narodih je časopisje za to tu, da širi med ljudstvom stvarno umevanje politike, kulturo, umetnost, znanost itd., naše časopisje je pa ravno nasprotno zato tu, da širi med narod nerazumevanje stvarne politike, demagogijo, surovost, osebnost, sovraštvo in blatenje vsega, kar je v nasprotnem taboru. Pri nas se ne polemizira z nasprotno stranko ali strujo s stvarnimi kritikami, podkrepljenimi z dokazi, ampak z zafrkavanjem in blatenjem posameznih oseb nasprotne stranke ali struje. Ce napiše n. pr. dr. X. Y. v „Taboru“ stvaren članek o narodu in državi škodljivi politiki klerikalne stranke, mu recimo „Straža“ ne bo odgovorila na ta članek s stvarnimi protidokazi. Ne, napadla bo dr. X. Y. osebno, češ, da je lopov, tat, prešestnik itd. Privlekla bo na dan vse, karkoli bo kje iztaknila slabega o njegovi osebi in če ne bo iztaknila ničesar, si bo sama izmislila. Ali vzemimo drug primer: Ce napiše znan in zaslužen slovenski komponist v „Slovenskem Narodu“ stvarno kritiko o razmerah na ljubljanski operi, mu „Jugoslavija“ ne bo odgovorila s protikritiko. Ne, napadla bo njegovo najnovejšo opero; torej nekaj, kar s stvarjo nima čisto nič opraviti.

Tak način polemike, tak duh časopisja kaže, da je ponašanje z našo „višjo“ kulturo neupravičeno, a samo na sebi je — kulturen škandal. S tem se samo kompromitiramo pred ostalim svetom, ki v našo kulturo ne le ne bo veroval, ampak nas smatral za čisto navadne barbare.

De je treba mladino vzgajati v dostojnosti, to bo pač vsakdo priznal in pritrdil. Isto velja tudi za narod. Ko danes narod odraste šoli, mu je edina nadaljna vzgoja in izobrazba časopisje. Iz onega, kar čita v svojem časopisu, si vstvari sodbo o vseh pojavih političnega, kulturnega, umetniškega, znanstvenega in drugega življenja in ta sodba vpliva znatno tudi na vse njegovo bistvo. Tega bi se moralo časopisje zavedati, zavedati bi se moralo, da vrši isto nalogo, kakor jo vrši učiteljstvo v šoli, samo da je ta naloga še širša in še vse bolj odgovorna. Učitelj vzgaja v šoli par desetin otrok, časopis vzgaja tisoče in tisoče odraslih.

Ce bi kdo med učiteljstvom začel vzgajati mladino v tem smislu, da so njegovi bratje, roditelji, kateheti itd. lopovi, tatovi, prešestniki itd., bi bil suspendiran in zaprt. Zakaj bi se isto ne storilo s časopisom, ki vzgaja v tem smislu ne le par desetin mladine, nego široke mase naroda.

Ta kulturen škandal moramo enkrat za vselej zatreti, a ker državne oblasti tega ne store, naj to store čitatelji sami s tem, da zavrnejo one liste, ki ne razumejo svoje velika naloge ter čitajo one, ki se je zavedajo. Ben Abeba.

Zmaga SSK Maribor nad SV Rapid.

Maribor, 17. maja. V nedeljo se je vršila med SSK Maribor in SV Rapid tekma za mariborsko prvenstvo, katero je imel doslej SV Rapid. Pri tej tekmi pa je SV Rapid podlegel prvemu moštvu slovenskega sportnega kluba „Maribor“ z rezultatom 3:0, ki je s tem postal prvak mariborskih športnih klubov. Skrajno napeti tekmi je prisostvovalo nad tisoč ljudi.

Državnozborske volitve v Italiji.

TIP Trst, 16. maja. Včeraj so se vršile, kakor po vsej Italiji tudi v našem Primorju državnozborske volitve, katerih so se vdeležili tudi združeni Jugosloveni. Primorje je bilo razdeljeno na tri volilne okraje: Trst, Goriško in Istro. V Trstu (rezultat je neoficijelen) so izvoljeni od nacijonalističnega bloka pom. kap. Banelli, odvetnik Giunta ter inž. Menesini, od komunistov pa Bombaci. Na Goriškem so izvoljeni Jugosloveni: dr. Wilfan, Sček, Podgornik in Lavrenčič ter en komunist. V Istri so izvoljeni laški nacijonalci (fašisti), Albanese, Bilucaglia in de Berti, od komunistov eden, od Jugoslovenov pa dr. Wilfan (oziroma nam. Ivan Stari) ter dr. Stanger.

LDU Trst, 17. maja. Po novejših poročilih je rezultat v tržaškem volilnem okrožju nastopen: Vpisanih volilcev 44.865, oddanih glasov 31.390. Dobili so italijanski nacijonalistični blok 15.119, republikanci 4473, socijalisti 4155, komunisti 6667 in Jugoslovenska narodna stranka 2930 glasov.

LDU Rim, 15. maja. (Agenzia Stefani). Ob 7. uri zvečer so se po vsej Italiji in tudi v novih provincah zaključile volitve v italijanski državni zbor. Udeležba pri volitvah se sodi povprečno na 50 do 70 odstotkov. Povsod so se volitve vršile mirno in brez incidentov. Manjši spopadi med fašisti in komunisti so se dogodili samo v Ponticelliju pri Neapolju. Tam je bila ena oseba usmrčena.

LDU Rim, 15. maja. (Agenzia Stefani.) Kakor je razvidno iz došlih vesti, ki so došle do 23. ure, je potekel dan mirno. Do resnih spopadov med komunisti in fašisti je prišlo samo v Resini pri Neapolju, kjer so usmrtili eno osebo, Malenkostni neredi so se vršili v majhnih krajih v provinci Neapolj. Udeležba pri volitvah je bila večja, kakor l. 1919.

LDU Rim, 16, maja. (Agenzia Stefani.) V krajih Pamaranze in Sasso-Alberello v provinci Pisa je pri volitvah došlo do spopadov med fašisti, pri čemer so bili trije fašisti usmrčeni. Spopadi so javljeni tudi iz provinc Bari, Novara in Parma. V teh provincah so bile skupno usmrčene tri osebe.

LDU Trst, 17. maja. Volilni rezultat v Rimu je glasom poročil tukajšnjih listov nastopen: Nacijonalistični blok 29.198, republikanci 6.490, socijalisti 15.727, ljudska stranka 10.322 in komunisti 3.937 glasov.

LDP Rim, 17. maja. Kakor poroča „Tribuna“, bodo imele volitve v državni zbor približno nastopni uspeh. V skupnem bloku združene stranke 240 do 285 mandatov, nacijonalni blok 20 do 35, socijalisti 90 do 100, italijanska ljudska stranka (P. P. I.) 90 do 207, komunisti 15, republikanci 15, Nemci in Slovani 10 mandatov.

Radićeve revolucije ni bilo.

TIP Zagreb, 16. maja. Za danes sklicano Radićevo zborovanje, na katerem se je nameravalo proglasiti samostojno hrvatsko seljačko republiko, se vsled prepovedi vlade ni vršilo. Vladal je ves dan popolen mir in red. V mesto je prišlo samo nekaj radovednežev, da vidijo, kaj se bo zgodilo, ki pa so potem mirno odšli.

Poslabšanje položaja v Gornji Sleziji.

DKU Opole, 16. maja. (Wolff.) Binkoštni prazniki so prinesli vsled premikanja čet, ki se je vršilo v najbolj ogroženih krajih Gornje Slezije, poslabšanje položaja. Po odhodu italijanskih čet iz Nikolaja so kraj zasedle poljske vstaške čete, nato ga zopet izpraznile. Italijansko vojaštvo je nadalje zapustilo okrožja Ples in Rybnik in se umaknilo v smeri proti Ratiboru. Iz okrožja Rybnik poročajo o številnih nasilstvih nad tamošnjimi nemškimi rudniškimi uradniki. V okrožjih Hindenburg in Tarnovice so uporniki zaprli več nemško čutečih Gornje-Slezijcev. V ostalih okrajih je položaj bistveno neizpremenjen. S strani medzavezniške komisije se je večkrat obljubllo, da se bo položaj izboljšal, kar se pa ni zgodilo. Sicer vlada v Gornji Sleziji pomanjkanje živil iz težkoče z denarjem. Prebivalstvo je zopet zelo vznemirjeno.

DKU Opole, 15. maja. (Wolff). V okrožju Velike Strelice so morali vstaši zopet izprazniti vas Stebinov in položiti velike množine orožja. Opetovano so našli ročne granate francoskega izvora. — Dozdaj še niso bile ojačene zavezniške čete.

Pesek propadel.

TIP Ljubljana, 17. maja. Danes dopoldan se je vršila tu razprava Pesek kontra urednik Smodej, Vodel in Kosovel radi izsiljevanje, pri kateri je Pesek sijajno pogorel in so bili vsi trije obtoženci oproščeni.

Cehi v Ljubljani. Odhod v Zagreb.

Ljubljana, 16. maja. Tekom včerajšnjega dopoldneva so si češki gosti ogledali mesto. Proti poldnevu so se odpeljali na kolodvor, kjer so se od njih poslovili zastopniki vlade, mesta Ljubljane, Glasbene Matice in drugih pevskih in kulturnih društev ter mnogobrojno občinstvo. Clanom „Hlahola“ so ponovno izrekli svojo zahvalo za prvovrstni umetniški užitek, ki jim ga je tokrat nudilo to pevsko društvo. Predsednik „Hlahola“ dr. Motejl, se je zahvalil za prisrčne dokaze bratskih čustev, ki jih je našlo društvo povsod v Ljubljani ter za gostoljubnost, ki so jo izkazali Ljubljančani. Dejal je, da bivanja med Slovenci ne pozabijo nikdar. Med navdušenimi nazdar!- in živioklici so se češki gosti odpeljali proti opoldnevu v Zagreb.

A. J.:

Nov disciplinarni red za srednje šole v Sloveniji.

(Iz profesorskih krogov.)

Vem sicer, da je novi naš V. š. sv tako svobodomiseln, da mi ne bi zameril, ako bi mu poslal vlogo, v kateri bi razložil glede te ali one točke disciplinarnega reda svoje skromno mnenje, in mi ne bi očital, da se vtikam v stvari, za katere je le on kompetenten. Ali ker je zadeva taka, da utegne zanimati tudi starše onih otrok, ki pohajajo naše srednje šole, sem se odločil za ta članek. Saj imajo starši šolo obiskujočih otrok tudi svojega zastopnika v višjem šolskem svetu. Gre pa za to-le: Ukinjena je ona ministrska naredba, ki prepoveduje kajenje in uživanje alkoholnih pijač mladini izpod 18. leta. Zaradi tega je treba izpremembe disciplinarnega reda. Dosedanji se je pozival le na imenovano naredbo. Sedaj je torej prilika, da se tudi sicer kaj izpremeni.

Dosedanji disciplinarni red prepoveduje n. pr. obisk kavaren brez spremstva staršev oziroma njih odgovornih namestnikov. Zakaj bi bile kavarne tako nevarne mladini, mi že od nekdaj ni bilo razumljivo. V kavarnah se danes ne sme točiti niti vino, niti pivo, v kavarnah bi bili dijaki vedno pod nadzorstvom, če ne svojih učiteljev, pa drugih ljudi, vpričo katerih se ne bi upali kakorkoli nedostojno obnašati. Nasprotno pa nudi kavarna obiskovalcem mnogo ugodnosti, tako vsakovrstnih časnikov in revij ter umestne igre: biljard in šah. Po kvartah dijaki gotovo ne bi posegli že radi kontrole, pod katero bi bili. (Sicer pa si priznajmo, da smo se kot dijaki, če smo hoteli kvartati, zarili v kako privatno stanovanje, kjer nas ne bi bil nihče iztaknil. In tozadevno se doslej še ni nič izpremenilo.) Pa tudi uglajene občevalne forme, bi imeli dijaki priliko videti v kavarnah. Moje skromno mnenje je tedaj:

Novi disciplinarni red naj dovoli obisk kavarn brez spremstva najvišjima razredoma naših srednješolskih zavodov. Omeji se obisk seveda naj na gotov čas, recimo do 20. ure zvečer, in po lokalnih razmerah na nekatere kavarne, n. pr. v Mariboru na „Veliko kavarno“, „Central“ in „Meran“.

Zato pa naj novi disciplinarni red popolnoma prepove obisk gostiln brez spremstva, dočim se je, kakor rečeno, doslejšnji le pozival na omenjeno ministerijalno naredbo, ki pa se je noben gostilničar ni držal. Tako bi se — po mojem skromnem mnenju — mnogo bolj oviralo pijančevanje, nego je to bilo mogoče doslej.

O kajenju je moje mnenje to le: Dijakom nižjih razredov (do vštetega 4. razreda) bodi kajenje sploh prepovedano; dijakom višjih razredov bodi prepovedano kaditi na vseh javnih prostorih in v vseh javnih lokalih mestnega območja. Ce višješolec kadi doma na svojem stanovanju, bodi mu! Gotovo mu to tedaj dovole starši, oziroma njih namestniki, ki pa so za eventualne zdravstvene posledice potem tudi sami odgovorni. Vzdržnost v kajenju pa se naj priporoči tudi višješolcem, kajti še nihče ni bil nesrečen, če ni kadil.

Končno ples! Razni listi so se pritoževali nad razuzdanostjo današnje mladine. Nje posledica se kaže v šoli v slabem napredku. In res je ples povojna psihoza, ki bi se jo naj skušalo omejiti, kolikor mogoče. Zato naj novi disciplinarni red sprejme tudi to točko! (Doslejšnji je nima!) Morda približno v tej obliki: Obisk plesnih zabav brez spremstva staršev, oziroma namestnikov bodi vobče prepovedan. Dijakom najvišjih dveh razredov bodi dovoljen sicer obisk plesnih šol, toda le z vednostjo ravnateljstva, ki odloči, ali dijak zasluži s svojim obnašanjem in s svojo marljivostjo to nagrado. Enako naj sme ravnateljstvo dovoliti izjemno kot nagrado obisk plesne zabave brez spremstva tudi takim dijakom najvišjega razreda, ki so temu primerno marljivi in se temu primerno vedejo.

Opozoriti sem hotel, kakor uvodoma povedano, na novi disciplinarni red širje občinstvo, in če sem vzbudil tu ali tam zanimanje zanj, sem dosegel svoj namen.

Naši avtonomisti.

Ministerski predsednik Pašić je dejal v svojem zadnjem govoru: „Naša država naj bo edinstvena, ali ne centralistična.« Paradoks za naše avtonomiste: največji »centralist« se izreka proti centralizmu. Lajna, katero vrte naši avtonomisti, je javnosti že tako preglušila ušesa, da je nemogoča vsaka stvarna razprava s tem, koliko je ustavni načrt sedanje vlade centralističen v smislu pravega centralističnega sistema in koliko avtonomističen v smislu resničnih in nedvomno popolnoma naravnih avtonomnih teženj. To je krivo, da se naši don Quihoti bore z mlini na veter ko s svojimi najhujšimi sovražniki. Res je, da so strahove centralizma naslekali na steno ne avtonomisti, temveč separatisti. Jugoslavija je nastala na podlagi ideje jugosl. narodnega jedinstva. Srbija je bila naš Piemont. Kakor je imel Piemont nešteto nasprotnikov v raznih italijanskih pokrajinah, tako jih ima tudi Srbija. Toda Piemont je izginil in vstala je jedinstvena Italija. Pri nas se pa borba še vrši in se bo vršila. Mi imamo v svojih vrstah mnogo prikritih in neprikritih nasprotnikov narodnega in državnega jedinstva. Eni se opirajo na razliko med pravoslavjem in katoličanstvom, drugi na stare državnopravne pogodbe med hrvatsko banovino in Madžarsko itd. Vsi ti so si nadeli krinko »avtonomistov« in se bore proti »centralizmu« t. j. proti onim, ki so za jedinstven narod in eno državo. Toda glej čudno: »centralisti« so ostali vedno isti, »avtonomisti« se pa love v lastnih zanjkah. Naši klerikalci so bili najprej za avtonomijo Slovenije samo iz gospodarskih razlogov, minister dr. Korošec je še v prvi polovici l. 1920 odvračal vsak sum, da bi se borili zanjo iz plemenskega separatizma. Danes so ti ljudje načelni plemenski separatisti in vsa njihova borba se še suče okrog ohranitve plemenske samouprave. Posledica je, da je proces unifikacije tudi pri Srbih zelo otežkočen. Živimo v eri nezaupanja, sovraštva in vročničnega izbegavanja sporazuma. Vse to pa vsled tega, ker so se načelni separatisti maskirali z avtonomijo in so delj časa prikrivali svoje stališče nasproti narodnemu jedinstvu. Sedaj se pa jasno kaže, da v vsej tej borbi gre zgolj za dilemo: ali jugoslovenstvo, ali status quo ante!

Notranja in zunanja politika.

* **Upi separatistov.** Eksodus „Narodnega kluba“ je napravil po poročilih separatističnih listov v vladni krogih jako mučen vtis in vzbudil pozornost zastopnikov tujih držav. S tem migljajem hočejo separatisti povdariti: ni še vse stalno, inozemstvo bedi in čaka. . . Druga vest pa zatrjuje, da se je Radić odločil voditi legalni boj za ustavni načrt svoje stranke. Vladna prepoved binkoštnega zborovanja je sedaj imela nepričakovano velik uspeh. Pred Binkoštmi je bil Radić za to, da razkliče v prisotnosti oboroženih seljakov neodvisno hrv. republiko, po prazniku sv. Duha je pa za legalno pot. Druga vest pristavlja, da bodo Radićevci počakali novih volitev, ki bodo spomladi prihodnjega leta. Radićevci in njihovi tihi sotrudniki podaljšujejo naše ustavne boje na prihodnjo spomlad, ki bo sodeč po teh prerokovanjih jako viharna. Takrat bi utegnila pozornost tujih držav doseči svoj višek in oni, ki čakajo, bi lahko še prišli na svoj račun. . .

* **Vodja ljublj. komunistov, znani želez.** revident Vencajz je izstopil iz komunistične stranke.

* **Pred veleizdajniškim procesom v Zagrebu.** Zadnjič smo javili, da je postala obsodba proti vpokoj. vseučiliščnemu profesorju v Zagrebu dr. Milanu pl. Sufflayu pravnoveljavna, ter da se v kratkem prične proti njemu in 14 soobtožencem razprava zaradi veleizdajstva. Obtožnica vsebuje močne in evidentne dokaze, da so obtoženci delovali ne za kakšno Veliko Hrvatsko, kakor so jih doslej zagovarjali slepi separatisti, temveč za navadno razdelitev Jugoslavije med tujce. Načrt teh moralnih propalic je bil glasom izpovedbe priče Marčinka sledeči: Italija bi dobila Reko in ozemlje do Ljubljane, potem črto Sv. Martin—Grobničko polje. Slovenci oziroma Korotanci (!) ozemlje do Zidanega mosta. Madžari bi dobili: Drinopolje, Črna gora; Kotor, Sandžak, Novi Pazar in še nekatere druge kraje. Albanija: Kosovo in Skadar. Bosna bi bila samostojna in bi dobila železnico do Splita. Nemci bi imeli svobodno pot po Donavi, Madžari pa preko Hrvatske pot na Reko. Vojvodina bi postala republika pod suvereniteto Bavarske, češ, da je tam večina Nemcev. — Hrvatska bi bila republika s 5 županijami. Srem bi pripadel Vojvodini. Obtožnica obsega 141 s strojem pisanih strani ter razkrinkuje vso podlo počenjanje habsburških agentov in drugih lopovov v tujih službah.

* **Radićeva binkoštna epistola.** Radić je dal uredniku zagrebških »Novosti« svojo izjavo o politiki seljačke stranke. V prvem delu te izjave pravi, da je (Radić) bil in ostane prijatelj Srbije in Srbov. Isto je povdaril tudi proti koncu: »Mi ne samo da ne vodimo politike proti Srbom, nego je ne vodimo tudi brez Srbov. Tako Radić. — A vsakdo, kdor je bil v zadnjem času na Hrvatskem, oziroma vsak pristaš narodnega jedinstva, ki živi v hrvatski provinci, ve, kako daleč je baš Radićeva politika razplamtela sovraštvo proti vsemu, kar je srbsko. Radić bi bil bojda prav dober prijatelj Srbije, ako bi se le ta umaknila na svoje predvojne meje in prepustila hrvatski republiki Srem, Bosno itd. Iz svoje sestave za seljačko državo navaja par točk in sicer: 1. sedanjo polit. upravo je treba ukiniti in ustanoviti gospodarske občine in županije po načelu modernega kmetskega zadružništva in angleškega selfguvernementa; 2. uvesti šestmesečno prisilno delo; 3. odpreti v vsaki vasi šolo za nepismene, za mladino od 12. do 14. leta tečaje za splošno prinčevanje delu ter 4letno narodno šolo za splošno izobrazbo, strokovne šole itd. (O vseučilišču ima načrt, da bi od današnjih fakultet ostale samo tehnična, medicinska, in fakulteta za izobrazbo profesorjev vseh šol). 4. Sodstvo je popolnoma neodvisno. — O izvedbi svojih ustavnih načrtov je dejal: Uporabili bomo vsa sredstva, razen oboroženе sile, katere načeloma ne maramo že radi tega, ker o vstaji in revoluciji vemo, kje in kako prične, ne vemo pa, kje in kako konča. — Radić ima v svojem socialno-političnem programu marsikatero kleno zrno, pomešano med plevel in ljuljiko. Dosleden in odkritosrčen pa ni bil še nikdar v življenju in tudi v svoji binkoštni »epistoli« ne.

* **Nova konferenca vrhovnega sveta.** Prihodnje dni bo oficijelno objavljeno, da se vrši velika konferenca zaveznikov, katere bi se udeležili tudi Amerika in Nemčija. Na dnevnem redu te konference je sklepanje o modalitetah plačevanja reparacijskega zneska ter gornješlezijsko vprašanje. Verjetno je, da se bo ta konferensa vršila še pred 1. junijem. Kraj ni določen. V poštev pride Belgija ali Italija.

* **Italijanski tisk o Gornji Sleziji.** „Corriere della Sera“ piše, da se zavezniških čet ne bo pod nobenim pogojem odpošiljalo v Gornjo Slezijo. Od Korfantyja naj se zahteva energično, da razpusti svoje čete in vzpostavi razmerje kakor 1. maja. Ako bi to ne zadostovalo, naj se pa Nemčijo pooblasti, da sama vzpostavi red in mir. „Giornale d'Italia“ javlja, da bo Italija stavila Veliki Britaniji predlog, naj francoske čete zapuste Gornjo Slezijo, ker so one zakrivile, da so Poljaki napadli italijanske čete. Ako bi Francija ne privolila v to, naj tudi prevzame vso odgovornost za evropski mir.

* **Nemški vojni krivci.** Dne 23. maja se začnejo v Lipskem razprave vojnih zločincih, Anglijo bo zastopal generalni državni odvetnik sir Ernst Pollek. Udeležilo se jih bo tudi več odličnih angleških odvetnikov.

Radivoj Rehar:

Veleja.

(Po prvi vprizoritvi v mariborskem gledališču.)

Dr. Anton Novačan nam je bil znan kot avtor „Naše vasi“, sličic iz vaškega življenja, ki so izšle pod gorenjim naslovom v dveh zvezkih ter po raznih drugih krajših stvareh, ki jih je objavil v naših literarnih revijah. Malokdo, ali pa morda nihče nam ni opisal tako verno in lepo našo slovensko vas, kakor je to storil on v navedenih dveh zvezkih. Da se bo poizkusil tudi v drami, nismo mislili, če pa bi bili mislili, bi bili takoj vedeli, kje bo torišče njegove drame — na vasi. In res, prva njegova drama pod čudnim naslovom „Veleja“ se odigrava na vasi, ljudje, ki v njej nastopajo, so vaščani, kmetje. Da se je odločil podati našo vas tudi v drami, je pač vzrok to, da je hotel to vas pokazati tudi v živi besedi in ne-le v mrtvi, tiskani. Toda pisati drame, osobito drame iz vaškega, kmetskega življenja, je gotovo ena najtežjih stvari v literaturi. V drami mora biti vsaka stvar na svojem mestu, nikjer ne sme biti ničesar premalo, nikjer ničesar preveč, jezik se mora prilegati dejanju, dejanje kraju, značaji morajo biti zarisani do zadnjih potez itd. itd.

Dr. A. Novačan, pisatelj „Naše vasi“, je zajel tudi svojo „Velejo“ v vaškem življenju. Na vasi je pri Velejevih rastla sirota Ana ter še razcvetala v krasno dekle in ko se je razcvelo, je to krasno dekle vzljubilo močnega korenjaškega fanta Lento. Fant je videl njeno lepoto in njeno ljubezen in se je ni branil, postala sta si dobra. Toda prišel je čas, ko je moral Lenta zapustiti domačo vas in Ano ter oditi k vojakom. Nekaj časa ji je še pisal, toda, ko je v tujem mestu med zapeljivim svetom ugledal drugo bolj zvita, bolj rafinirana, bolj dražestna dekleta, je na svojo kmetsko Ano pozabil in njena pisma so ostala brez odgovora. Slučaj, kakršni se dogajajo dan za dnem in se bodo dogajali, dokler bodo fantje zapuščali svoje rodne vasi. Ana je jokala za svojim fantom, končno pa je postala resignirana in v tem stanju jo je našel Velej, sin hiše, kjer je bila vzgojena ter si jo je vzel s silo in s tem zlomil njeno moč. Vdala se je ter postala njegova žena. Spočetka je bil njen zakon miren, čeprav ne srečen, ko pa se je Lenta zopet povrnil od vojakov, ko ga je zopet ugledala pred seboj, njega, kateremu je bila posvetila vse svoje prve sanje, tisti nežni cvet dekliške duše, se je v njej zopet prelomil pokoj, zmagala je zopet prva ljubezen. Mož ji je postajal dan za dnem bolj zoprn, dan za dnem je bila manjša sila zakonske dolžnosti in zvestobe, dokler ni zamrla popolnoma in ona se je zopet vrgla v naročaj svojemu Lenti.

Znova je vzcvetela njena duša, njuna ljubezen se je vrnila in z njo sreča — toda ob strani je stal on, Cerberus, Anin mož Velej. Iznajdljiva ženska duša, ki ni nikoli v zadregi, kadar ji gre za to, da si osvoji srečo in da se reši onega, kar ji je pri dosegi te sreče na poti, je kmalu našla izhodišče. Velejeva domačija je bila zadolžena, zaslužek doma pičel — zakaj ne bi šel potem Velej za nekaj časa v široki svet, kjer cveto pridnim rokam cekini, da si jih nabere, ter poplača, ko se zopet vrne, stare dolgove. Povedala je to možu ter ga končno pregovorila, da se je napotil z doma — v svet.

V svet! Široka je ta pot, navzgor gre in navzdol, eni jo zmorejo, drugi obnemorejo in padejo, šibkejši, kakor Scile in Karibde, ki preže ob njej na potnike. Velej ni imel moči, da bi hodil po njej ravno. Strast do vina, katero je imel že od nekdaj v krvi, ga je v širokem svetu, na tisti dolgi poti zamamila v stran in on je padel. Postal je pijanec. Mesto da bi si nabral cekinov, s katerimi bi se vrnil domov ter poplačal stare dolgove, si je nabral — sušico.

V domači vasi pa je vživala Ana Velejeva sladkost nepostavne ljubezni z Lento, s svojim mladostnim ljubimcem. Toda vas ni mesto. Ljudje na vasi so čisto drugačni, kakor pa ljudje v mestu. Ce se v mestu tu in tam še ženijo iz čiste ljubezni samo radi ljubezni, se na vasi na kmetih ženijo skoro izključno le iz potrebe po gospodinji. Oče star, mati stara — zato je treba neveste, da bo gospodinjila, da bo delala in končno je treba tudi naslednikov, ki bodo nadaljevali verigo rodbine. Tako je bilo tudi pri Lentovih. Mlademu Lenti je bilo treba mlade gospodinje. Res, da je ljubil Velejo, toda ta potreba je bila močnejša, nego ljubezen do — žene drugega in je končno tudi zmagala. Lenta se je odločil, da se poroči.

Tedaj se je nenadoma tam v širokem svetu dvignil Velej, ubit na duši in na telesu ter se je napotil proti domu. Brez cekinov, z boleznijo v prsih je prispel pred prag domače hiše, iščoč v njej tolažbe. Toda mesto tolažbe je našel še hujše trpljenje — našel je ženo, ki ga je varala. Zato je šel v krčmo in se znova napil. Ves dan je prebil v krčmi in ko-

* **Stajerski deželni zbor in glasovanje za Nemčijo.** Stajerski deželni zbor se zopet sestane dne 24. t. m., da zavzame stališče o predlogu glede plebiscita za priključitev k Nemčiji, katerega je sprejel deželni zbor v svojem zadnjem zasedanju.

* **Venizelos zopet na obzorju?** Vsled neugodnega položaja, ki je nastal za Grčijo na bojiščih in osobito zaradi velikih finančnih težkoč, v katerih se nahaja grška država, se je ljudstvo zopet pričelo bližati Venizelistom. Kralj Konstantin je izgubil svojo prvotno priljubljenost. Ce se bodo dogodki razvijali v sedanji smeri, si utegne Venizelos zopet pridobiti tla na Grškem.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure in ob četrtkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

Dnevna kronika.

— **Že zopet lažejo.** Dr. Korošec je v imenu Jugoslovenskega kluba interpeliral notranjega ministra radi »obznane«. Med drugim pravi: Vprašamo gospoda ministra za notranje zadeve: Zakaj je dopustil, da se po nepotrebnem razburja in žali slovenski narod z izjemnimi naredbami? To je gorostasna laž. Slovenski narod se prav nič ne razburja radi raznih obznan, ker niso naperjena proti njemu ampak le proti ljudem ki bi ga hoteli spraviti v nesrečo s hujskanjem proti državi in upravi. Slovenski narod si želi v lastni državi mir in red, nikakor pa medsebojnega klanja, ter z največjim veseljem pozdravlja razne naredbe v obliki »obznane«, in ni nikdar pooblastil dr. Korošca, da v njegovem imenu protestira proti taki potrebni odredbi.

— **Skandal s klavirjem.** Na zadnjem koncertu „Hlahola“ se je pokazalo, da v Mariboru nimamo dobrega klavirja za koncerte. Klavir v Götzovi dvorani je bil tako slabo uglašen. da je moral „Hlahol“ izpustiti one pevske točke, ki se izvajajo s spremljevanjem klavirja. To nam nikakor ni v čast. Maribor še bo sprejel mnogo svetovnih umetnikov in glasbenih korporacij. Potrebno je, da se odpravi škandal s slabim klavirjem. Menimo, da bi se morala tudi vlada pobrigati, da dobi naša „Glasbena Matica“ brezhiben klavir.

— **Socijalističen župan na Sp. Polskavi pri Pragerskem.** V nedeljo so bile volitve župana v občini Sp Polskava, ki vsebuje tudi Pragersko. Pri volitvah so dobili 8 odbornikov socijalisti in enako število napredna gospodarska stranka. Župana so volili trikrat, končno pa je žreb odločil za socijalista Batiera, ki je bil tudi soc. demokratični kandidat v konstituanto.

— **Stanovanjska komisija javlja,** da se postavi po novi naredbi ves način uradovanja in postopanja s strankami na popolnoma novo podlago, ki se objavi tekom prihodnjega tedna. Da je mogoče do takrat vse nakopičene akte rešiti, odpade sprejem strank do preklica. Stari prošnjiki imajo itak prošnje vložene, novi pa jih naj pošljejo po pošti. Vse te prošnje se bodo v polnem obsegu upoštevale, tako da je vsaka osebna intervencija nepotrebna in pomeni samo izgubo časa za stranke in urad. Ta izguba časa je glavni vzrok, da obležijo akti dolgo časa nerešeni.

— **Mestno kopališče bo do preklica odprto štiri dni v tednu** in sicer ob sredah, četrtkih in petkih od 9. do 18. ure, ob sobotah do 20. ure. Kadna kopeli je ob omenjenih dneh dostopna vsem strankam. Parna kopelj je odprta ob petkih ves dan za ženske, ostale dni pa za moške. Občinstvo se naproša, da se poslužuje kopelji kolikor mogoče prve dni, ker se ob sobotah vpošteva v prvi vrsti delavstvo. V kopališču so gostom na razpolago: brivec, maser, maserka in okulist.

— **Za one bivše vojake ki se niso dobili povrnjene civilne obleke.** Glasom dopisa vojaške intendance za Slovenijo v likvidaciji v Ljubljani je deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani izdala sledeča navodila in sicer, da se nahaja pri tej intendanci še vojaška civilna obleka, ki se ima porazdeliti med občine sorazmerno z upravičenci iz posameznih občin, ki še niso dobili vrnjene niti obleke niti odškodnine zanjo. a) Vsak občinski urad izpopolni posebni dostavljeni seznam v duplo in vpiše vanj vse vojaške osebe, ki stalno stanujejo v občini in civilne obleke ki do sedaj še niso bile vrnjene. b) Pravico do civilne obleke imajo v smislu pravnega naziranja finančne prokurature v Ljubljani le tisti, ki dokažejo, da so vojaško obleko vrnilo katerikoli vojaški upravi. Tistim, ki so te dokaze priložili svojim prošnjam za civilne obleke, ki so jih vposlali okružnim pukovskim komandam ali pa vojaški intendanci za Slovenijo naj se to v opombi seznama označi (kot dokaz veljajo potrdila vojaških ali državnih oblasti ali pa poštni prejemni list). Dokazilo je treba priložiti seznamu, ker se brez dokazila ne more pripoznati upravičenost. c) V seznam naj se zabeležijo le osebo, ki resnično še niso dobile ne svoje, ne nadomestne obleke in ne odškodnine. Vsaka tozadevna zloraba se bo zasledovala sodnjiskim potom. d) Vsaka občina naj vpošlje seznam v dveh izvodih vseh pod a), b) in c) navedenih upravičencev do civilnih oblek najkasneje do 31. maja vojaški intendanci za Slovenijo v Ljubljani. Na sezname, ki bodo dospeli po navadnem terminu, se ne bo več oziralo. Vse to zadevne v poštev prihajajoče osebe, se pozivljajo, da se zglasijo sigurno v času od 17. do 25. maja pri mestnem magistratu v Mariboru, vojaški oddelek, Slomškov trg št. 5, 1. nadstr., od 9.—12. ure dopoldne. Na poznejše zglasitve se ne bo več oziralo.

— **Pri drž. zdravilišču v Rogaški Slatini** je razpisano mesto upravitelja studenčnega obrata. Prošnje za to mesto je vlagati do 26. maja t. l. pri poverjeništvu za javna dela v Ljubljani. Podrobnosti so razvidne iz razpisa v 52. številki Uradnega lista za Slovenijo z dne 13. maja 1921.

— **Obvezni poluletni tečaj na državni podkovski šoli v Ljubljani** se prične dne 1. julija 1921. Za vstop v tečaj je vložiti pri vodstvu državne podkovske šole v Ljubljani do dne 15. junija 1921. prošnjo ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list; 2. domovinski list; 3. zadnje šolsko izpričevalo; 5. ubožni list; 6. nravstveno izpričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen. Učenci dobivajo redno državne podpore ter imajo prosto stanovanje v zavodu; skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje klavne živine in mesa.

— **Novinarsko udruženje v Sarajevu.** V petek se je konstituirala sekcija novinarskega udruženja v Sarajevu. Za predsednika je bil izvoljen Stipo Kovačević.

— **Ljudski knjižnici** je daroval večjo zbirko lepih knjig odvetnik g. dr. Fero Müller in gosp. Hribernik, bivši konceptni praktikant pri tukajšnji policiji. — Prosimo ponovno za nadaljnje knjige in prispevke, ker nam knjig vsled vedno naraščajočega števila bralcev zelo primanjkuje.

— **Direkcija za šumarstvo in rudarstvo** se osnuje za slovenske kraje v Ljubljani.

— **Mandat Jana Janečka,** iz Češkoslovaške ubeglega policijskega „znanca“, ki je bil izvoljen v našo konstituanto na programu Radićeve stranke, je bil razveljavljen.

— **Ukrajinsko vseučilišče,** ki se je nahajalo doslej na Dunaju, bo najbrž prestavljeno v Prago.

— **Kužna bolezen v Galiciji.** V vzhodni Galiciji so se pojavili slučaji kužne bolezni. Kuga se naglo širi. Mnogo družin je popolnoma izumrlo. Ker nedostaja zdravnikov in sanitetnih priprav, je težko zabraniti nadaljnje širenje bolezni.

— **Belgijski konzulat v Sarajevu.** Iz službenega lista je razvidno, da se otvori v Sarajevu častni konzulat belgijske države.

— **Amerikanci kupujejo evropska zdravilišča.** Iz Francovih Vari poročajo, da so Amerikanci pokupili 30.000 delnic po 50 dolarjev ter tako postali lastniki tamošnjega svetovno znanega zdravilišča. Od teh delnic so odstopili mestni občini neka[čez polovico, da ima vedno absolutno večino v upravnem svetu podjetja.

— **Stavka rudarjev na avstrijskem Stajerskem.** Zadnje dni so se vršile na Dunaju pogajanja med zastopniki delavcev in podjetij glede novih mezdnih zahtev, ki so jih bili stavili delavci vseh premogovnikov na Stajerskem. Ker pa delavci niso bili zadovoljni s podjetji, so se pogajanja včeraj prikinila. Kakor je sklenila pondeljkova konferenca obratnih delavcev v rudokopih, je stavljen zadnje rok za sprejem pogojev do danes opoldne. Ker pa pogajanja niso privedla k vspehu, bode jutri zjutraj delavstvo vseh premogovnih revirjev na Stajerskem stopilo v stavko.

— **Sumljiva pozabljivost.** Nedavno smo objavili vest, da je bil iz hiše madžarskega poslaništva na Dunaju na zagoneten način vkraden nakit princezinje Lihtensteinove, čigar vrednost se cenili na več milijonov kron. Po dolgem iskanju se je zadeva razjasnila: nakit je ležal v neki stari železni blagajni, katero so redkokdaj odpirali. — Uradnik madžarskega poslaništva, ki je prevzel škatljo z nakitom, katerega so prinesli iz Monakovega, kjer ga je rabila princezinja povodom neke svatbe, je pozabil, da je položil to škatljo v dotično blagajno. Zaradi te pozabljivosti je imela princezinja in njena okolica hude skrbi. Novinarji so po nepotrebnem razlili nekaj črnila in marsikdo je vpletel v svoje sanje visoko nagrado, katero bi dobil, če bi se mu »slučajno« posrečilo priti na sled tatovom nakita princezinje Lihtensteinove. In zdaj tako malo romantičen konec ...

— **Prijeta tatinska banda v Sarajevu.** Sarajevski policiji se je posrečilo izslediti veliko tatinsko družbo in njene pomagače, ki so ukradeno blago prodajali v Zagrebu. Tatovi so vlamljali večinoma v trgovine z manufakturnim blagom. Večino ukradenega blaga so našli, manjši del pa so ga tatovi že prodali. Krivci so bili izročeni državnemu pravdništvu.

— **Izginila je.** Petinšestdesetletna, živčno bolna udova Marija Mairer, stanujoča v Plinarski ulici štev. 9 je izjavila že večkrat, da bo izvršila samomor. V noči od pondeljka na torek pa je resnično zapustila stanovanje, kjer je pustila na mizi listek z napisom: „Grem v Dravo!“ Ker se je doslej še ni moglo izslediti, se sodi, da je res poiskala smrt v valovih Drave.

— **Izgubljeno.** Primorec Srečko Muster je izgubil pri nedeljski veselici v Pekrah dva zlata prstana, vredna 1200 K. Pošten najditelj naj ju odda proti nagradi mariborski policiji.

— **Sv. Lenart v Slovenskih goricah.** Opozarjamo sl. cestni okrajni zastop, da da pri popravilu ceste v trgu ponoči razkopani prostor zagraditi in vsaj z eno lučjo razsvetliti, da se ne zgodi še kaka večja nesreča. Tako se je te dni rano zjutraj peljal g. Ignac Ceh od Sv. Antona z večjo družbo v Maribor ter zavozil vsled teme v ono grabo sredi trga, kjer se je voz prevrnil in le srečnemu slučaju se je zahvaliti, da se jim niso udje polomili, temveč so za enkrat samo drog pri vozu zlomili in si pridobili par občutnih temnih peg. Sicer pa, ali je res treba samo dvema posestnikoma na ljubo to drago delo pričeti? G. župan Suman, zagradite vendar, obesite luč, saj veste, da pravi pregovor: kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade. To se vam posebno lahko prigodi in mi vam iz celega srca privoščimo.

— **Ivanjkovci.** Prošli teden je s svojim lepim vremenom popravil že skoro vse, kar je zaostalo vsled tritedenskega dežja. Trte kažejo zelo lepo, v prihodnjih dneh bomo začeli že z žvepljanjem in škropljenjem. Sadno drevje je scvelo lepo in ni pričakovati posebno dobre letine. Koruzo pa smo tudi že vso posejali.

— **Svetinje.** Tukajšnji župnik g. Bratušek je ustanovil Katoliško slovensko prosvetno društvo. V naši župniji smo vsi katoličani in Slovenci, zato ne razumemo. čemu je bilo potrebno v imenu društva oboje še posebej povdariti?

— **Središče ob Dravi.** Kot odgovor na nesramne in lažnjive napadu v klerikalnem listu „Straža“ od dne 11. maja so darovali dr. Tavčar, Franjo Mlinarič in Martin Rakuša za Jugoslovensko Matico znesek 100 kron. Zeleti bi bilo, da bi našlo tako postopanje več posnemovalcev.

Zahtevajte v vsaki gostilni „Tabor“.

Kultura in umetnost.

x **Lepa Vida** (z dijaki). Vaje: v sredo, dne 18. t. m. ob 14. (2. pop.), v nedeljo, dne 22. t. m. in v pondeljek dne 23. t. m. ob 14. (2. pop.)

x **Dramatična šola.** Ure: v sredo, dne 18. t. m. ob pol 18. (pol 6. pop.), v četrtek, dne 19. t. m., v petek, dne 20. t. m., v soboto dne 21. t. m. ob 20. (8. zvečer) ter v pondeljek, dne 23. t. m. ob pol 18. (pol 6. pop.)
Milan Skrbinšek.

x **„Hlahol“** je imel tudi v Ljubljani velikanski vspeh. Sprejem in slovo sta bila nadvse prisrčna in zopet nov dokaz, da vzajemnost med Cehi in Jugosloveni ni navadna fraze, temveč eden najbolj političnо-kulturnih programov. Kakor poročajo iz Zagreba, so bili Cehi tudi tam sijajno sprejeti.

x **Na naslov Glasbene Matice** smo prejeli; Marsikdo je bil v sredo zvečer razočaran, ko je moral šele tik pred uhodom v Götzovo dvorano zvedeti, da je koncert odpovedan. Ker ne najdemo za to odgoditev opravičila in ker se odpoved ni pravočasno objavila, prosimo c. odbor Matice, da bi nam dal v tem oziru pojasnilo ter pomiril razburjeno občinstvo, ki trosi žadnje čase o Matici najrazličnejše govorice. Nam se zdi odgoditev pod pretvezo morebilnega deficita ali pa konkurence Hlalohovega koncerta neupravičena, ker je Matica imela s pripravami gotovo tudi stroške, ki so sedaj izgubljeni, dočim bi se bil eventuelni mali deficit že na kak način pokril. Sicer pa je Matica že poprej vedela za koncert „Hlaholâ“. Ljudje, ki so trumoma čakali pred zaprtimi vrati, so bili skrajno nezadovoljni. Upamo toraj, ga nam bo Matica pojasnila, kaj je bil pravi vzrok, da se nam je odvzel ta koncert s tako lepim programom? Več ljubiteljev lepe glasbe.

* **„Plamen“.** Izšla je 9. številka tega izborno urejevanega ilustriranega lista. Prinaša med drugim nadaljevanje Jelenčevega članka o jugosl. dobrovoljstvu in priljubljene Murnikove humoreske „Ženini naše Koprnele“ z izvirnimi risbami Šaše Šantla. Inkiostrijevo aktuelno razpravo o novem jug. slogu v arhitekturi in okraskih za dekorativno umetnost ter razne druge prispevke (pesmi Ks. Meška itd). Od ilustracij vzbujajo posebno pozornost slike iz naše neosvobojene domovine (Reka, Trst, Gorica).

---

maj pozno v noč se je vračal domov, opotekajoč od bolezni in pijanosti.

Tako je sedel tudi nekega večera v krčmi ter pripovedoval, razgret od vinske kaplje, o širokem svetu. Tedaj pa so nenadoma stopili k njemu vaščani, domačini ter mu povedali: — Tvojo ženo sta zapeljevala Lenta in Bogatin. Popadla ga je jeza in bridkost obenem, vstal je in je šel, da poišče onadva, ki sta mu zapeljevala ženo. Medtem, ko je on zapuščal krčmo, sta sedela pred Lentovo ogljarno dva starca, Daves in Siba ter vadljala za Velejo.

Mimo je prišla tudi stara Veleja, noseč iz mlina ter pokramljala s starcema o svojih težkočah; komaj pa je odšla, že je prišla Veleja sama ter slišala pogovor obeh starcev, razsrdila se je, stopila iz skrivališča ter ju oklofutala. Tedaj pa se je nenadoma prikazal kmet Bogatin, najbogatejši na vasi. Bil je vdovec, a še dovzeten, zato se je zaljubil v Velejo. Starca je poslal v krčmo, sam pa je ostal ob mladi Veleji ter jo skušal pridobiti zase. S studom se je obrnila od njega, toda on je ni pustil — zgrabil jo je ter jo hotel s silo odnesti v svoj mlin. Tedaj pa je nenadoma prišel Lenta ter preprečil nov slučin.

(Dalje prihod.)

x **Gledališče v Sarajevu.** Pričela so se popravila na Društvenem domu v Sarajevu ki je bil kupljen za gledališče. Gledališče bo imelo nekoliko vrst lož, balkon in galerijo za stojišče. Oder bo razširjen in podaljšan. Dela bode dokončana v mesecu avgustu, tako da bo gledališče moglo pričeti s predstavami meseca septembra.

x **Slavko Osterc:** Trije samospevi s spremljevanjem glasovirja. Naš mladi komponist Slavko Osterc je izdal v samozaložbi svoje prvence, ki pa odkrivajo talent in napovedujejo bodočega umetnika. Samospevi so tri Župančičeve pesmi in sicer „Bolne rože“, „Na poljani“ in „Zvezde žarijo“. Ljubitelje lepe glasbe opozarjamo na to zbirko, ki stane 4 dinarje.

x **„Vesna“.** Naš književni trg je dobil za binkošti lepo novo revijo. Izšla je „Vesna“. Vsled tiskarskih tehničnih ovir ni bilo mogoče, da bi se „Vesna“ še pred prazniki razposlala po vseh naših krajih — zato pa jo prejmejo naročniki takoj po praznikih. Z „Vesno“ smo dobili res lepo moderno revijo, z umetniškimi ilustracijami in z zanimivo vsebino, ki kaže da bo „Vesna“ lep družinski list posvečen našemu družabnemu življenju in narodni umetnosti. Prva številka obsega sledečo vsebino: Naš program. — I. E. Rubin: Nezgoda. — Dr. Iv. Lah: Božena Nemcova (1820—1920). — Petindvajsetletnica gospe Polakove. — Arh. inž. R. Kregar: Naš dom. — Našim malčkom. — Narodne vezenine. — Modne slike. Pariško pismo. — O modi. — Naša ženska društva. — Književna poročila. — Umetniška priloga. Revijo krase res lepe slike (podoba Bož. Nemcove, slike igralca Rogoza in ge. Irme Polakove, tipi slovenskih kmetskih hiš, ročna dela, lepe vinjetě in sličice iz otroškega življenja.) Pozdravljamo „Vesno“, ki naj izpolni svoj program in naj prinese novega življenja v našo družbo in naj nam razkriva zaklade domače zemlje in umetnosti. Posebno ženski svet bo našel v nji mnogo zanimivega in koristnega. Po svoji zunanjosti je „Vesna“ res lep salonski list, ki bo delal čast naši domači književni produkciji. Cena 32 K je zelo nizka za sedanje tisk. razmere. Naroča se: Ljubljana, Miklošičeva c. 16.

x **„Jadranka“.** Prejeli smo 5. štev. „Jadranke“, glasila našega zavednega ženstva v Trstu, s sledečo vsebino: Mara Tavčarjeva, Tri čaše (pesem); M. Stepančičeva, O spočetju naše književnosti; Vrtovčeva, Iz njenih dni (povest); M. Gregoričeva, Za samostanskim obzidjem (povest); Fischer-Stepančičeva, Slive g. župnika, Gracijanova, Car Petrova koča v Zaandamu. Drobtine. Odgovori na vprašanja. Gospodinjstvo. Domača lekarna. List je dobro urejevan in za naše ženstvo v neodrešeni domovini velikega pomena. Potrebno bi bilo, da bi plemenito prizadevanje tržaških rodoljubkinj podpirali tudi rojakinje in rojaki, ki bivajo na svobodnih tleh. Letna naročnina znaša za Jugoslavijo 50 K, cena, ki je ob današnji draginji knjig in listov zelo nizka. Pripomnimo, da je poverjenica „Jadranke“ za tukajšnje kraje gdč. Ida Periceva v Mariboru, Aleksandrova cesta 11. III. Pri njej se lahko priglašajo novi naročniki, vlagajo reklamacije in sploh zadeve, ki se tičejo uprave. „Jadranko“ toplo priporočamo.

x **Zrnje.** Izšla je 23. številka z sledečo vsebino: Oskar Wilde. — Al. Benkovič: Sphinx. — Valo Bratina: Hermann Sudermann. — H. Druzovič: Glasba neomikanih narodov. — X.: Bernard Shaw. — Radivoj Rehar: K razvoju slovenska drame. — Lj.-lj.: Oskar Strauß. — Lj.-lj.: Dr. Anton Novačan. — Repertoire. — Iz pisarne gledališča. — Iz uredništva. — Gledališko vodstvo je poverilo urejevanje Zrnja g. Antonu Ivanoviču-Mecgerju.

Sloven. narodno gledališče.

Repertoire bodočih dni:

V torek 17.: „Veleja“, gostovanje v Ptuju.
V sredo 18.: „Valčkov čar.“ Ab. B—36.
V četrtek 19: „. . . ulica št. 15.“ Ab. C—32
V petek 20.: Zaprto.
V soboto 21: „Revolucijska svatba.“ Ab B—37.

Sport.

Stafetni tek preko Maribora. Dne 22. t. m. se vrši v Mariboru stafetni tek. Prvotno določena proga za tek se je vsled nesoglašenja z marib. policijskim komisarijatom prestavila in se vrši stafetni tek na sledeči progi: Od poti k trem ribnikom med obema deloma mestnega parka (cestni drevored) do Gregorčičeve ulice in po njej do luteranske cerkve (vštric Gambrinove dvorane) kjer je cilj. Razdalje med etapami (izmenjavami) je na 940 m dolgi progi sledeče 340, 260, 160 in 180 metrov. Dovoljeno je tekmovati samo članom športnih društev. Ker je to prvi štafetni tek preko mesta Maribor se pričakuje veliko zanimanje za to manifestacijo lahkoatletičnega športnega življenja.

Gospodarstvo.

g **Zadružna banka v Mariboru** je prejela od ministrstva za finance pooblastilo za trgovino z devizami, vsled česar more objavljati vsa izplačila in nakazila za tu- in inozemstvo ter posredovati pri izvozni in uvozni trgovini naše države, kakor-tudi izdajati uverenja (potrdila o izvoru blaga). Z ozirom na to, da je število vlagateljev v zadnjem času izredno narastlo, je banki mogoče, da je zvišala obrestno mero za hranilne vloge na 4 1/4 odst.

g **Naše tovarne za steklo.** V Jugoslaviji se nahajajo v sledečih krajih tovarne za steklo: v Paračinu, Daruvaru, Hrastniku, Straži pri Rogatcu in Zagorju. Tovarno za steklo v Kostoku so pa naši sovražniki za časa vojne popolnoma uničili. Tovarna v Daruvaru, ki nekoliko let ni delala, je sedaj spremenila gospodarja in bode v kratkem počela obratovati in bo v stanju izgotoviti 150 vagonov stekla na leto. V Hrastniku se izdeluje sedaj manje, predvsem pa temnozelene steklenice za mastilo, kemikalije in lekarniške svrhe in sicer 5 vagonov na mesec, torej več, kakor pa potrebujemo. V stanju je izdelati tudi 30 vagonov mesečno. Vrhutega se izdela v tej tovarni tudi 8 vagonov svetlozelenih steklenic in stisnjenega stekla. S tovarno je spojena tudi pletarna steklenic (damijan). Tovarna v Straži se je moderno preuredila in bode izdelovala mesečno 50 vagonov steklenic za pivo, vino in mineralne vode. Naša letna potreba navadnega stekla, čaš, steklenic itd. iznaša do 200 vagonov, a potreba lekarniških steklenic, raznih oblik pa 50 vagonov. Potreba malih steklenic v industrijalne svrhe t. j. za mastilo, tuš, barve in kemikalije iznaša 30 vagonov letno. Te potrebe krijejo tovarne v Hrastniku, Straži in Zagorju. Nadalje pa potrebujemo letno še 120 vagonov litega stekla.

g **Prodaja odpadkov od kompozicije (Lagermetallgrätze).** Dne 23. maja t. l. ob 9. uri dopoldne se bo potom javne licitacije prodalo v materijalnem skladišču glavnega kolodvora, državne železnice v Sarajevu približno 9400 kg odpadkov od kompozicije (Lagermetallgrätze). Kupec ima 25 odst. takoj ob likvidaciji, ostanek pa, kadar blago odpelje, a najkasneje v osmih dneh po licitaciji, plačati.

g **Javna prodaja korenin za izdelovanje krtač in metel.** V gozdni upravi v Deliblatu (Banat) se bo vršila dne 30. maja ob 10. uri potom zaprtih pismenih ponudb javna prodaja okoli 36 meterskih stotov za izdelovanje krtač in metel sposobnih korenin od djipovine (Chisopogon gryllos — Reiswurzel). Pravilno kolekovane zapečatene pismene ponudbe je vložiti do najkasneje 20. maja 12. ure pri gori omenjeni upravi. Ponudbi je priložiti potrdilo, da je ponudnik pri blagajni šumske uprave v Deliblatu ali pri kateri drugi državni blagajni kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev položil 10.800 kron kavcije. V ponudbi mora biti navedeno, da so ponudniku dražbeni pogoji znani in da jih sprejme. Dražbeni pogoji, formular za ponudbo in za napis na omot ponudbe kakor tudi vzorci blaga so pri navedeni upravi na vpogled. Prodaja se vrši na železniški postaji Mramorak-Deliblat. Vreče in materijal za vezanje mora kupec preskrbeti.

Razno in humor.

Saljive povestice o Nasredinu.

Pametna hvala. Zopet je Nasredin izgubil osla. Ko ga je iskal, je glasno hvalil boga. Ko so ljudje to slišali, so ga vprašali, čemu hvali boga zato. Hvalim ga zato, ker nisem izgubljenega osla jahal. Ce bi se to zgodilo, bi izgubil še sebe.

Lahkoverni človek. Nekoč je prišel k Nasredinu nekdo in ga je naprosil, da mu posodi osla. Nimam ga, je rekel Nasredin. Ravno tedaj je pa začel osel v hlevu glasno rigati. Vidiš, kako lažeš, je rekel prosilec. Praviš, da nimaš osla, zdaj ga pa slišim, ko riga v hlevu. Nasredin se razsrdi in pravi: S takimi ljudmi, ki verujejo oslu bolj nego meni, ne maram imeti nič opravka.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila.

Blagajničarka, vešča slovenskega in srbohrvaškega jezika v govoru in pisavi, se takoj sprejme v manufakturno trgovino. Ponudbe pod „Manufaktura“ na upravo lista. 675 2-1

Kompletna spalna soba iz trdega lesa in blaga na (Wertheim) se ceno proda. Več pove uprava „Tabora“. 676 2-1

Boljša gospa išče znanstvo s stalno nameščenim gospodom radi ženitve. Naslov: Koroška cesta št. 4, vhod 2, II. ndstr., pri slikarju Sirotič. 674

Ruska književnost. Češkojugoslovenska naklada J. Herejk v Zagrebu je prevzela generalno zastopstvo Slovanskega založništva za državo SHS razen Srbije ter ima v zalogi bogat izbor ruske literature. Zahtevajte cenike. Naročila se izvrše hitro in točno. 668 4—2

Motorno kolo

z dvema cilindroma, 5 do 6 HP, s pripravo za drugo osebo, motorno kolo z enim cilindrom, 1½ HP, ter že rabljeno moško kolo se po ceni proda pri mehaniku Francu Fračko, Maribor, Tržaška cesta 2. 665 2-2

Singer šivalni stroji
Singer šivanke
Singer nadomestni deli
Singer strojno olje.

Velika pošiljatev iz Amerike dospela. Dobi se samo v naši podružnici

Singer šiv. stroji Bourne & Co. Newyork

podružnica Maribor, začasno Dravska ulica 10.
Ugodni plačilni pogoji na obroke. 600

Restavracija na južnem kolodvoru v Mariboru

se priporoča potujočemu občinstvu.
Priznano izborna kuhinja.
Prietna vina in sveže pivo.
Fr. Stickler.

S tužnim srcem naznanjamo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš predragi nepozabljeni mož, oziroma oče, tast, stari oče, brat in svak, gospod

Anton Doppler

gostilničar in mesar

v pondeljek dne 16. majnika 1921 ob 16. uri po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 57. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Zemski ostanki preblagega pokojnika se bodo v sredo dne 18. maja 1921 ob 16. uri v hiši žalosti, Selnica ob Dravi, slovesno blagoslovili in na tamkajšnjem pokopališču položili k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo služila v četrtek, dne 19. majnika 1921 ob 7. uri v cerkvi v Selnici ob Dravi.

Selnica ob Dravi, dne 16. majnika 1921. 677

Frančiška Doppler, soproga.
Klavdina Pinter, roj. Gaube, Regina Doppler, Anica Doppler, hčerke.

Telefon štev. 375

Spedicija vseh vrst. :o: Carinska agentura in carinske reklamacije. :o: Vskladiščenje vsakovrstnega blaga. :o: Mednarodni prevozi. :o: Setve z patentiranimi pohištvenimi vozovi na vse strani. :o: Špedicijsko dostavno podjetje južne železnice.

„BALKAN“

Brzojav. naslov: Spedbalkan.

Predprodaja vozovnic
:o: za vse proge južne in državne železnice. :o:

Skladišče spojeno s tirom južne železnice, Aleksandrova cesta št. 70.

delniška družba za mednarodne transporte v Ljubljani.

Največje slovensko špedicijsko podjetje

Podružnica: MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 35.

Največje domače špedicijsko podjetje

113

Podružnice: MARIBOR, ZAGREB, BEOGRAD, TRST, WIEN.

Lastnik in izdajatelj: „Konzorcij Tabor“. Tiska: Mariborska tiskarna d. d.